

O‘ZBEK GURUHLARIDA INGLIZ TILINI O‘QITISHNING SAMARALI METODIK YONDASHUVLARI

F. Maxmudjonova

SamDAQU akademik litseyi ingliz tili fani o‘qituvchisi

Annotatsiya

Mazkur tezisda o‘zbek guruhlarida ingliz tilini o‘qitishda uchraydigan asosiy metodik muammolar va ularni bartaraf etish yo‘llari yoritiladi. O‘zbek tilining fonetik, grammatik va leksik xususiyatlari ingliz tilini o‘zlashtirish jarayoniga ta’sir ko‘rsatishi tabiiy holatdir. Shu bois o‘qituvchi ona tili interferensiyasini hisobga olgan holda tushuntirish, taqqoslash, kommunikativ mashqlar, rolli o‘yinlar va kontekst asosida lug‘at o‘rgatish kabi usullardan foydalanishi zarur.

Kalit so‘zlar: *o‘zbek guruhlari, ingliz tili metodikasi, interferensiya, kommunikativ yondashuv, fonetika, grammatika, lug‘at o‘rgatish.*

Kirish

O‘zbek guruhlarida ingliz tilini o‘qitish jarayoni o‘ziga xos metodik yondashuvni talab qiladi. Chunki o‘quvchilar yangi tilni o‘z ona tili tajribasi orqali qabul qiladi. Ayrim tovushlar, so‘z tartibi, zamon shakllari yoki artikllar o‘zbek tilida mavjud bo‘lmagani sababli tushunishda qiyinchilik tug‘ilishi mumkin. Demak, o‘qituvchi mavzuni umumiy qoida sifatida emas, balki o‘quvchining til tajribasi bilan bog‘lab tushuntirsa, natija ancha samarali bo‘ladi.

Asosiy qism

Birinchi muhim yondashuv — fonetik qiyinchiliklarni muntazam mashq orqali bartaraf etishdir. O‘zbek tilida ingliz tilidagi ayrim tovushlarning aniq muqobili yo‘q. Masalan, “th”, “w”, “v” tovushlari yoki cho‘ziq-qisqa unli farqlari talaffuzda xatolarga sabab bo‘lishi mumkin. Bunday holatda o‘qituvchi ko‘zguda talaffuz mashqi, minimal juftliklar, tinglab takrorlash va qisqa dialoglardan foydalanishi maqsadga muvofiq. Ikkinchi yondashuv — grammatikani taqqoslab o‘rgatishdir. O‘zbek tilida artikl kategoriyasi bo‘lmagani uchun “a”, “an”, “the” mavzusi ko‘pchilik o‘quvchilar uchun murakkab tuyuladi. Shuningdek, ingliz tilida qat’iy so‘z tartibi mavjudligi, o‘zbek tilida esa gap tuzilishi nisbatan erkinligi sababli o‘quvchilar “I every day go to school” kabi xatolarga yo‘l qo‘yishi mumkin. Bunday vaziyatda qoidani yodlatishdan ko‘ra, namunaviy gaplar, jadval, rangli belgilash va o‘zbekcha-inglizcha gap qurilishini solishtirish samaraliroqdir. Uchinchi yondashuv — lug‘atni kontekstda o‘rgatish. So‘zlarni alohida ro‘yxat shaklida yodlash qisqa muddatli natija beradi, ammo ularni mavzu, vaziyat va hayotiy nutq bilan

bog‘lash uzoq muddatli eslab qolishga yordam beradi. Masalan, “At the market”, “At the doctor”, “At school” kabi mavzularda rolli o‘yinlar tashkil etilsa, o‘quvchi yangi so‘zlarni tabiiy muloqotda qo‘llaydi. To‘rtinchi muhim usul — xatoni jazolash emas, balki tuzatish madaniyatini shakllantirishdir. O‘quvchi gapirishdan qo‘rqmasa, uning kommunikativ faolligi oshadi.

Xulosa

O‘zbek guruhlarida ingliz tilini samarali o‘qitish uchun o‘qituvchi ona tili ta‘sirini hisobga olishi, qiyin mavzularni solishtirish orqali tushuntirishi va darsda ko‘proq amaliy muloqotga yo‘naltirilgan mashqlardan foydalanishi lozim. Bunday yondashuv o‘quvchilarning tilga bo‘lgan ishonchini oshiradi, xatolarni kamaytiradi va ingliz tilidan real kommunikativ vaziyatlarda foydalanish malakasini rivojlantiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Brown H.D. Principles of Language Learning and Teaching. Pearson Education, 2014.
2. Larsen-Freeman D. Techniques and Principles in Language Teaching. Oxford University Press, 2011.
3. Richards J.C. Communicative Language Teaching Today. Cambridge University Press, 2006.
4. G‘ulomov A., Qodirov M. Ona tili o‘qitish metodikasi. Toshkent, 2012.
5. Jalolov J. Chet tili o‘qitish metodikasi. Toshkent, 2012.

